

гостинності українського народу і переконатися, що Україна – це незалежна європейська держава з давніми традиціями, багатими природними, історико – архітектурними та культурними цінностями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О. О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 436 с. – С.44-48.
2. Бартощук О. В. Оцінка розвитку туризму в Україні / О. В. Бартощук // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 7. – С. 82–86.

*Слатвінська Л.А., кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри технологій та організації туризму
і готельно-ресторанної справи,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Умань, Україна*

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сучасні науковці [1; 2] досліджують еволюційне правове забезпечення розвитку інклюзивного туризму. Основною метою державної соціальної політики щодо розвитку інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму, захисту та підтримки осіб з інвалідністю в Україні має бути забезпечення рівних можливостей та реалізація конституційних прав цієї категорії громадян, створення сприятливих правових, політичних, соціально-економічних, медичних, психологічних, організаційних умов і гарантій для забезпечення людського розвитку та інтеграції у суспільне життя. З іншою боку надзвичайно важливим є особиста активна громадянська позиція людей, що мають інвалідність.

Інклюзивний туризм – це сучасний вид туризму, який дозволяє включити у туристичну діяльність будь-яку людину, незалежно від її фізичних можливостей за умови забезпечення доступності до об'єктів туристичної інфраструктури.

У системі світового туристського розвитку особливе і значне місце на сьогодні відводиться інклюзивному туризму [3], який знаходиться у структурі соціального туризму та в Україні, на жаль, практично не розвинений.

Для України розвиток повноцінного інклюзивного туризму є неможливим без розвитку не лише відповідної інфраструктури, але і волонтерського руху, налагодження системи навчання волонтерів, комунікацій між тими, хто потребує допомоги, і тими, хто може її надати [4, с. 126].

За даними першої офіційної глобальної доповіді про людей з обмеженими можливостями, кількість людей із тією чи іншою формою інвалідності становить 1 млрд. – це 15% населення Землі. Люди з обмеженими можливостями

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

подорожують менш активно, ніж інші громадяни Євросоюзу, від 37% у Великобританії до 53% у Німеччині. Водночас 11% усіх туристичних поїздок в Європі і 7% у всьому світі здійснюють туристи з обмеженими можливостями, найчастіше – в складі членів сім'ї або друзів [5, с.690].

За даними таблиці ми спостерігаємо, що в Україні кількість людей з інвалідністю на початок 2018 р. становила 2635,6 тис. осіб або 6,1% від кількості населення України [6]. При цьому кількість людей з інвалідністю у 2018 році має тенденцію до зростання порівняно з 2017 роком, збільшення на 21,5 тис. осіб. Особливо насторожує ситуація, що кількість дітей з інвалідністю зростає, у 2018 році порівняно з 2017 роком на 2,9 тис. осіб, а порівняно з 2001 р. на 4,7 тис. осіб.

Таблиця 1

Кількість осіб з інвалідністю, на початок року*

Роки	2001	2006	2011	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 р. до 2017 р., тис. осіб
Усього, тис. осіб	2597,5	2495,2	2710,0	2568,5	2614,1	2603,3	2635,6	+ 32,3
У т.ч. I група	337,7	337,7	310,5	251,8	250,3	240,6	235,4	-5,2
II група	1337,0	1128,4	1078,7	915,9	919,0	900,5	899,2	-1,3
III група	768,5	906,5	1155,7	1249,7	1291,2	1306,2	1341,9	+35,7
Діти з інвалідністю	154,3	122,6	165,1	151,1	153,5	156,1	159,0	+2,9
Кількість осіб з інвалідн. у розрахунку на 1000 населення	53	53	59	60	61	61	62	+1

* Джерело: [7].

Оцінюючи ситуацію в суспільстві за кількістю осіб з інвалідністю по регіонах на 1 січня 2018 року, спостерігаємо, що у Львівській області проживає 7,7 % осіб з інвалідністю від загальної кількості по Україні, Дніпропетровській області – 6,6 %, Харківській – 6,3 %, Донецькій – 6,07 %, м. Київ – 5,9 %, Одеській – 5,8 %, Київській – 4,6 %, Вінницькій – 4,5 %, Черкаській – 4,2 %, Запорізькій – 4,1 % [7].

За даними (рис. 1) ми спостерігаємо, що на 1 січня 2018 року питома вага дітей з інвалідністю в Україні від загальної кількості осіб з інвалідністю становить 6 %, інвалідів I групи – 8,9 %, II групи – 34,1 %, III групи – 50,9 %.

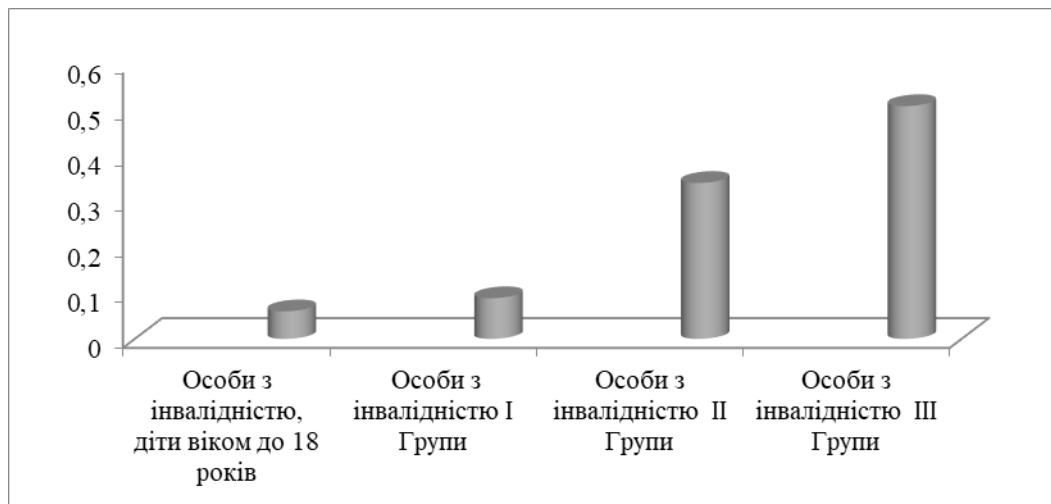

Рис. 1. Кількість осіб з інвалідністю на 01.01.2018 р. за регіонами України [7].

Станом на 31.01.2019 року за інформацією, що надійшла від відомчих комісій щодо надання статусу учасника бойових дій особам, які брали участь у проведенні антитерористичної операції, статус учасника бойових дій надано 358 576 особам [8].

Чисельність інвалідів серед учасників та постраждалих в наслідок антитерористичної операції (АТО) – зазвичай людей молодого, працездатного віку – на жаль, прогресивно збільшується. Вони особливо потребують кваліфікованої реабілітаційної допомоги як психологічної так і соціальної – тих видів реабілітації, які в нашій державі не мають чіткої структури і поки знаходяться на етапі формування.

Враховуючи проблеми, пов'язані з військовими діями на сході України, вирішення питання щодо соціальної реабілітації інвалідів і адаптації переміщених осіб, вже давно є актуальним.

Комунальний заклад «Черкаський обласний центр медико-соціальної експертизи Черкаської обласної ради» спільно з обласними громадськими організаціями інвалідів провів анкетування [6] серед осіб з інвалідністю щодо розвитку інклюзивного туризму, як одного із видів реабілітації. Згідно даного анкетування фахівцями встановлено, що особи з інвалідністю, в переважній більшості, бажають активно займатися даними видами туризму з урахуванням розвитку та впровадження інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму, як одного з активних видів реабілітації та бажають включення його до індивідуальної програми реабілітації (ІПР).

27-29 жовтня 2016 року в м. Умань Черкаської області був проведений перший міжнародний науково-практичний симпозіум на тему «Актуальні проблеми впровадження Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму в Україні», в резолюцію якого було внесено створення науково-дослідного Інституту Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму та Національного комітету України з Інклюзивного туризму.

Одним із ефективних результатів роботи симпозіуму для міста Умань є створення відділення інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму

Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради, який за період свого функціонування надав 2550 послуг з інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму для громади міста, а саме: екскурсії, подорожі, екстрім-тури, майстер-класи, «зелений туризм, маршрути вихідного дня, відпочинок біля річки та моря, здорове харчування, інклюзивне обслуговування, комфортне перевезення включаючи автотранспорт для візочників.

До вирішення проблем організації інклюзивного туризму долучились заклади вищої освіти в місті. В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на базі найбільшого структурного підрозділу ННІ економіки та бізнес-освіти систематично проводиться: наукова, навчальна, організаційна та виховна робота серед студентів спеціальності 242 «Туризм» з метою розширення світогляду студентів щодо проблем розвитку, організації інклюзивного туризму.

Отже, в сучасних умовах організація інклюзивного туризму сприятиме розвитку ринку туристичних послуг, з'явиться кілька мільйонів нових споживачів, які шукатимуть можливості задоволення власних потреб, що якісно відобразиться на соціально-економічному ефекті індустрії гостинності. Безумовно фундаментом успішної реалізації інклюзивного туризму в Україні є гармонізація національного законодавства з міжнародним. Також необхідно підсилити дію правового вектора партнерством науки, освіти, державних адміністрацій, громадських організацій, підприємницького сектору, що мають безпосередній вплив на формування нормативно-правової бази щодо регулювання розвитку інклюзивного туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Соціальний захист населення України: стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ, 2017. 123 с.
2. Соціальний захист населення України: стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ, 2018. 121 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_szn_
3. Ахметшин А. Спортивно-оздоровительный туризм как новый вид адаптивного спорта / А. Ахметшин // Адаптивная физическая культура. – 2003. – № 4. – с. 36–37.
4. Інклюзивний реабілітаційний туризм – розвиток нового виду реабілітації осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://novadoba.com.ua/45768-inklyuzyvnyy-reabilitaciyno-socialnyy-turyzm-8722>.
5. Інформація щодо надання статусу учасника бойових дій – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsvv.gov.ua/dostup-do-publichnoji-informatsiji/informatsiya-schodo-nadannya-statusu-uchasnyka>.
6. Перфільєва М. В. Правове забезпечення розвитку інклюзивного туризму в Україні/ М. В. Перфільєва, І. О.Кирпич // Молодий вчений. – 2017. – Вип. 4(44). – С. 418-420.
7. Радіонова О. М. Сучасні арт-об'єкти та інклюзивний туризм: діалектика співвідношень – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/96.pdf
8. Яріко М. О. Філософія інклюзивного туризму / М. О. Яріко // Культура України. – 2017. – Випуск 58. – С. 119-128.